

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
1. Libyens politiske og økonomiske udvikling	2
1.1: Libyen som koloni.....	2
1.2: Libyens selvstændighed.....	3
1.3: Statskup og Gaddafi.....	4
1.4: Delkonklusion.....	7
2. Det arabiske forår i Tunesien, Egypten & Libyen	7
2.1: Baggrund.....	7
2.2: Forløbet.....	8
2.3: Fremtiden.....	10
2.4: Delkonklusion.....	11
3. Gaddafis magtbasis	12
3.1: Magtbasis.....	12
3.2: Delkonklusion.....	15
4. Vestens politik over for Libyen i forbindelse med ”Det arabiske forår”	16
4.1: Idealismen og Fukuyama.....	16
4.2: Realisme, neorealisme og Huntington.....	17
1.4: Delkonklusion.....	19
5. Konklusion	20
6. Litteraturliste	21
7. Bilag 1 : ”Ørkenens magtstruktur er baseret på stammer”, Politiken 24-02-2011	
8. Bilag 2 : ”Gaddafis støtter”, Politiken 24-03-2011	
9. Bilag 3 : ”RtoP. Nu kan resten af verden beskytte libyerne”, Politiken 24-02-2011	
10. Bilag 4 : Kampen om Libyens olie går ind”, Politiken 02-09-2011	

Indledning

Den 17. december 2010 satte gadehandleren Mohammed Bouazizi ild til sig selv i protest mod myndighederne. Dette skulle vise sig at være starten på Jasminrevolutionen - et folkeligt opgør mod det Tunesiske regime. Som en dominoeffekt begyndte lande i Mellemøsten at gøre op med undertrykkende, korrupte autokratier, og d. 15. februar 2011 nåede demonstrationerne Libyen. Sikkerhedsstyrkerne gik med regimet, og oprøret endte i borgerkrig mellem demonstranter og Gaddafis allierede. Betegnelsen for de mange oprør blev "Det arabiske forår" som et symbol for opblomstring af nye tider og en ny begyndelse. Men hvad er hovedaspekterne bag det libyske oprør, og kan der drages en sammenligning med demonstrationerne i henholdsvis Tunesien, Libyen og Egypten? Vil udviklingen være som befolkningen ønsker, og hvilken betydning har Mellemøsten haft på Vestens udenrigspolitik? Disse emner vil belyses i følgende opgave, hvor der først vil være en redegørelse af Libyens økonomiske og politiske udvikling siden 1912. Herefter vil besvarelsen fokusere på sammenligningen mellem forløbet under det arabiske forår i Tunesien, Egypten og Libyen -og derudover vil der være en undersøgelse af Gaddafis magtbasis. Til sidst vil der diskuteres, hvorvidt Vesten interesse i Libyen er af realistiske eller idealistiske årsager.

1. Libyens politiske og økonomiske udvikling

1.1: Libyen som koloni: 1912-1951

Libyen havde siden midten af 1500-tallet været en del af det Osmanske rige¹, men i slutningen af 1911 gik Italien ind i Libyen med ønske om at overtage kontrollen. Libyens forholdsvis lille befolkning gjorde det til et oplagt land at invadere for Italien. Italien sendte kun 20.000 tropper af sted, med håbet om, at befolkningen hurtigt ville overgive sig. Resultatet blev dog, at invasionen udviklede sig til en reel krig, da både den lokale befolkning og osmannerne gjorde modstand.² Italien var derfor nødsaget til udvide tropperne til 100.000.³ I 1912 indgik den Osmanske Sultan en fredsftale med Italien, hvorved han opgav rettighederne i Libyen. Kravet fra Osmannerne side var fuld selvstændighed til Libyerne, hvilket Italienerne valgte at ignorere og i stedet proklamere fuld

¹<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13755445> (Besøgt d. 6/12-11)

²http://www.denstoredanske.dk/Rejser,_geografi_og_historie/Afrika/Nordafrika/Libyen_%28Historie%29 (Besøgt d. 6/12-11)

³http://en.wikipedia.org/wiki/Italo-Turkish_War#cite_note-9 (Besøgt d. 6/12-11)

suverænitet over Libyen. Selvom Libyen nu officielt var en del af den italienske koloni, fortsatte oprørene hos lokalbefolkningen.⁴ Oprindeligt bestod landet af de 3 områder, Fezzan, Cyrenaika og Tripolitania, hvor af italienerne i den sidstnævnte først fik den fulde kontrol i 1931.⁵ Da Mussolini kom til magten i 1922 og indførte fascismen, førte det til en intensivering af krigen i Libyen. Fascisternes tankegang var at opbygge en stærk stat både socialistisk og ideologisk og dermed forøge koloniseringen i Afrika. Som forbillede stod det romerske imperium.⁶ De første 10 år med Mussolini ved magten, var præget af krig, sult og sygdom for libyerne. Arabiske historikere fortæller, hvordan min. 80.000 mennesker døde i perioden fra 1928-1934. Dødsfaldene var ikke kun et resultat af krig, sult og sygdom, da flere tusinder døde under usle forhold i koncentrationslejre, etableret af de italienske styrker. Italienske historikere har derimod antaget, at kun et par få tusinder døde, og dette hovedsageligt var en resultat af udbredelsen af den spanske syge og sult. Libyen havde siden krigens udbredelse været præget af hungersnød og sygdom, og folket var generelt meget fattigt. Efter den totale pacificering i 1934 blev Libyens folkelige segregering ophævet, da den italienske guvernør Italo Balbo startede et integrations projekt, som skulle forbedre forholdene mellem libyer og italiener. Dette medførte en positiv udvikling, der i 1939 sørgede for reformer, der gav indfødte i Libyen mulighed for deltagelse i det National fascistiske parti samt den italienske hær. Dette skulle vise sig at have stor betydning for Italien under 2. Verdenskrig.⁷

1.2: Libyens selvstændighed: 1951-1969

Ved starten af 2. Verdenskrig var mange libyere en del af den Italienske hær, da integrations politikken og ophævelsen af den hårde magt, havde skabt et større tillidsforhold mellem de to nationer. Længere henne i krigens forløb blev Italiens herredømme væltet af de allierede, og Libyen blev delt mellem England og Frankrig. Frankrig gik ind for, at Italien skulle genforenes med alle tidligere kolonier, mens England havde lovet lederen af Sanusi, Muhammed Idris, at Libyen aldrig ville komme under Italiensk herredømme igen.⁸ Sanusiordenen havde i mange år været en oprørsorganisation mod den italienske invasion. FN overtog ansvaret for Libyen og under generelforsamlingen i 1949, blev der bestemt at Libyen, som et af de første lande i Afrika, skulle gøres uafhængig. Dette trådte i kraft i 1959, hvor landet blev et monarki under Kong Idris. Idris tog

⁴<http://www.europaworld.com/entry/ly.hi> (Besøgt d. 6/12-11)

⁵http://www.denstoredanske.dk/Rejser_geografi_og_historie/Afrika/Nordafrika/Libyen_%28Historie%29 (Besøgt d. 7/12-11)

⁶http://www.denstoredanske.dk/Samfund_jura_og_politik/Samfund/Den_korporative_stat_og_totalit%C3%A6rt_styre/fascisme (Besøgt d. 7/12-11)

⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Libya_as_Italian_colony (Besøgt d. 7/12-11)

⁸<http://www.europaworld.com/entry/ly.hi> (Besøgt d. 7/12-11)

fat i det gamle stater Tripolitania, Cyrenaika og Fezzan og gjorde dem selvstyrende, således at kun udenrigspolitikken og den økonomiske politik blev styret centralt.⁹ Samtidig havde Idris en provestlig tankegang, men stadig med en gammeldags monarkistisk opfattelse uden demokratiske idealer. I de første år af monarkiet var Libyen en subsistensøkonomi og stærkt afhængig af økonomisk støtte fra den vestlige verden. De indgik såkaldte "lejeaftaler" med England og Amerika, hvor de mod et vis pengebeløb, lod dem opretholde militære baser i landet. De var afhængige af disse penge for at opretholde den nationale økonomi. Dette ændrede sig markant, da der i 1959 blev fundet olie.¹⁰ Libyen gik fra at være et af verdens fattigste lande til at blive et de rigeste målt på BNP. I 1950 var den gennemsnitlige årlige indkomst pr. indbygger ca. 40\$, hvor den i 1967 var steget til 1,018\$¹¹. Efter de massive nationale indtægter, begyndte Idris i højere grad at proklamere Libyens uafhængighed. Samtidig gav det Idris mulighed for at gennemføre forskellige politiske reformer, og Libyen går fra at være en føderal stat til en centraliseret stat med fælles politisk system i 1963. Den store økonomiske vækst lagde også op til politiske og sociale konflikter. I takt med at flere lande blev frigivet fra koloniseringen samt den stigende politiske bevidsthed i de arabiske lande, blev befolkningen mere og mere modtagelig over for politisk påvirkning. Den egyptiske præsident Gamal Abdel Nasser fremkom med sin politiske ideologi, og nasserismen påvirkede i høj grad de omkringliggende arabiske lande - herunder også Libyen. Nationalismen blev forstærket, og da den stigende velstand i høj grad kun var koncentreret omkring eliten, skabte det utilfredshed hos den almindelige borger.¹² Dermed startede en stigende segregation mellem monarki og borger.

1.3: Statskup og Gaddafi: 1969-2011

I 1969 arrangerede unge officerer et militærkup mod monarkiet i Tripoli, under ledelse af den 27-årige kaptajn Muammar al-Qaddafi (Bedre kendt som Gaddafi). Gaddafi havde ligesom mange andre, tilsluttet sig hæren, fordi de kom fra fattige kår, og derfor ikke havde mange andre muligheder. Officererne væltede regeringen uden kamp og dødsfald, og i løbet af få timer havde officererne overtaget kontrollen med Libyen. Idris selv var på statsbesøg i Tyrkiet og valgte senere at søge eksil i Egypten. Gaddafi forfremmede sig selv til oberst efter kuppet og var dermed øverst befalende i landet.¹³ Gaddafi gik ind for arabisk nationalisme og panarabisme og ønskede derfor et samarbejde

⁹http://www.denstoredanske.dk/Rejser%2c_geografi_og_historie/Afrika/Nordafrika/Idris_1 (Besøgt d. 7/12-11)

¹⁰<http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?historyid=aa83> (Besøgt d. 7/12-11)

¹¹<http://www.nationsencyclopedia.com/Africa/Libya-ECONOMY.html> (Besøgt d. 7/12-11)

¹²<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5425.htm#econ> (Besøgt d. 7/12-11)

¹³<http://www.europaworld.com/entry/ly.hi> (Besøgt d. 8/12-11)

med de andre arabiske lande, herunder bla. Egypten, Syrien, Sudan og Tunesien. Disse forsøg på et tættere samarbejde lykkedes dog aldrig. I 1970 bliver de amerikanske og britiske militærbaser endeligt nedlagt, og alle udenlandske olieselskaber nationaliseres. Samtidig blev der dannet folkekomitéer, som overtog offentlige institutioner og organisationer. Gaddafi kom selv fra fattige kår og ønskede derfor at udligne de store indkomstforskelle. Han tilstræbte bla. at forbedre sundheds- og uddannelsesvæsenet og i 1978 afskaffede han privat ejendomsret.¹⁴

I 1975 offentliggjorde Gaddafi sin "Grønne bog", hvor han har beskrevet alt fra sine politiske mål, som læner sig op af nasserismen og den arabiske socialisme, til regler inde for sport, hjemmet, medier og stort set alt andet man støder på i sin dagligdag. Ud fra denne bog, udformede han Libyens politiske parti, der udadtil skulle ligne et direkte demokrati.

"A parliament is originally founded to represent the people, but this in itself is undemocratic as democracy means the authority of the people and not an authority acting on their behalf. The mere existence of a parliament means the absence of the people. True democracy exists only through the direct participation of the people..." al-Qaddafi, Muammar: "The Green Book" part 1, page 2.

Gaddafi gik ikke ind for parlamenter, da han mente, at disse er direkte udemokratiske, da der ikke er direkte deltagelse fra folket. I stedet opbyggede han folkekongresser, hvor alle voksne indbyggere havde ret til at deltage. Her blev der valgt en komité, som i fælleskab udpegede en generalkomité, som blev den øverst udøvende magt. Samtidigt blev der valgt en repræsentant til generalkongressen, som var landets øverst lovgivende organ.

"First, the people are divided into Basic Popular Conferences. Each Basic Popular Conference chooses its secretariat. The secretariats of all Popular Conferences together form Non-Basic Popular Conferences. Subsequently, the masses of the Basic Popular Conferences select administrative People's Committees to replace government administration. All public institutions are run by People's Committees which will be accountable to the Basic Popular Conferences which dictate the policy and supervise its execution." al-Qaddafi, Muammar: "The Green Book" part 1, page 8.

Det politiske system i Libyen bestod således ikke af partier. Gaddafi selv udtalte, at der i Libyen ikke var tale om en "etpartistat", men derimod "massernes stat". Dette sagde han, da han mente, at

¹⁴ Truedson, Lars: Libyen - Lande i lommeformat. s. 10-20

han ikke selv lå under for noget parti, og da han ikke havde nogen egentlig statsrolle ud over at være lederen.¹⁵

Selvom Libyen udadtil har skullet ligne et direkte demokrati, har der i virkeligheden været tale om ”politisk sminke”. Hvis man kigger på Robert Dahls 5 hovedpunkter for demokrati, bliver disse ikke opfyldt. For det første har befolkningen ikke haft indflydelse på den politik Gaddafi vedtog efter kuppet. Samtidig ønskes der lighed i valg, men valg er ikke en del af processen, når nye politiske beslutninger skal tages. Ifølge Gaddafi selv, har alle voksne samme indflydelse og kontrol over dagsordenen, men grundet den store nepotisme og korrupsion, er der stor tvivl om, hvorvidt befolkningen reelt har haft indflydelse på den politiske dagsorden.¹⁶

Gaddafi udviklede og udøvede en meget konfronterende udenrigspolitik og var ikke tilbageholdene med brugen af terror. Samtidig begyndte Libyen et samarbejde med Sovjetunionen, som førte til yderligere spændinger med den vestlige verden. I 1980 skulle det angiveligt være Libyen, der stod bag en bombing af et diskotek i Vestberlin. USA svarede igen med bombing af Tripoli i 1986, og som i en ond cirkel hævnedes Libyen sig ved at sprænge en bombe om bord på et amerikansk passagerfly i 1988.¹⁷ Dette resulterede i FN-sanktioner mod Libyen og landets totale isolation fra det internationale samfund, både politisk og økonomisk. FN-sanktionerne blev ophævet i 2003, da Gaddafi indvilligede i at udlevere de to hovedmistænkte for flyaktionen, samt at betale erstatning til ofrenes familier.¹⁸

I 1984 var Libyens BNP pr. indbygger steget til 8520\$, hvilket var en smule højere end i England (7778\$)¹⁹. Olieproduktionen udgjorde mellem 50 og 60 procent af BNP'en frem til 1980'erne. Libyens økonomi har de seneste 30 år været stærkt domineret af oliesektoren, som udgør næsten 98% af eksportindtægterne. I 2005 havde Libyen en kæmpe overskud på betalingsbalancen, da eksporten var på 30 milliarder \$ og importen på 7,2 milliarder \$.²⁰

¹⁵<http://www.carstenkofoed.dk/artikler/2011/0418-ck.htm> (Besøgt d. 8/12-11)

¹⁶ Dahl, Robert: Demokrati teori

¹⁷http://www.denstoredanske.dk/Rejser%2c_geografi_og_historie/Storbritannien_og_Irland/Britiske_%C3%B8er_generelt/Lockerbie (Besøgt d. 8/12-11)

¹⁸<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5425.htm#econ> (Besøgt d. 8/12-11)

¹⁹<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD/countries/LY?page=5&display=default> (Besøgt d. 8/12-11)

²⁰<http://www.carstenkofoed.dk/artikler/2011/0418-ck.htm> (Besøgt d. 8/12-11)

1.4: Delkonklusion

Libyen har udviklet sig fra at være koloni under Italien, til monarki med kong Idris og efter et statskup –til et autokrati med Gaddafi som leder. Nu står landet over for en større udfordring ved det kommende valg. Befolkningen har ikke haft valg i over 40 år, og er ikke vant til at have politisk indflydelse. Derfor er der ingen der kender til den politiske eller økonomiske fremtid.

2. Det arabiske forår i Libyen, Tunesien & Egypten

2.1: Baggrund

Den stigende globalisering er hovedårsagen til det arabiske forår. En stor betydning for borgerene i Mellemøsten har været de nye tv-kanaler, mobiltelefoni, samt muligheden for at gå på internettet og sociale medier. Især sidstnævnte er en fælles baggrund for oprørerne i de tre lande. Det har givet de unge, ofte uddannede, mulighed for virtuelle fælleskaber på tværs af lande, kultur, religion og politisk holdning, som i fælleskab har reageret på de økonomiske, politiske og sociale problemer.²¹ Motivationen har været tilstede hos den yngre befolkning i henholdsvis Libyen, Tunesien og Egypten, men de manglede håbet og troen. Det fik de bl.a., da WikiLeaks i december 2010 offentliggjorde dokumenter fra USA's ambassadeindberetninger, hvorved verden og ikke mindst Tunesiens befolkning blev bevidst om, at deres daværende præsident havde kendskab til korruption i landet. Endvidere blev det offentliggjort, at de kleptokratiske magthavende gennem flere år havde stjålet flere milliarder dollars fra den tunesiske stat. Da gadehandleren Mohammed Bouazizi d. 17 december 2010 satte ild til sig selv, i protest mod myndighederne, var det begyndelse på de folkelige oprør i Tunesien, der senere viste sig at blive starten på revolutionerne i de arabiske lande.²²

For Tunesien og Egyptens vedkommende, startede oprørerne især på grund af arbejdsløshed, mangel på politisk indflydelse, samt korruption. Sidstnævnte var også en faktor bag oprøret i Libyen, men her var der også et brændende ønske om flere menneskerettigheder. Gaddafi havde igennem 42 år undertrykt sin befolkning, der hverken havde ytringsfrihed eller pressefrihed. Den lille, men eksisterende, opposition kunne uden dommerkendelse fængsles eller i værste tilfælde

²¹Andersen, Lars Erslev: Den arabiske overraskelse

²² <http://leksikon.org/art.php?n=3060> (besøgt d. 9/11-12)

likvideres. Den manglende ytringsfrihed har også været i problem i Egypten og Tunesien, hvor internettet i høj grad blev overvåget af regeringen. Personer der kom med udtalelser mod magten, blev straffet med bøder eller fængselsstraf.²³ Alt i alt har der været et voksende ønske om at komme af med diktaturene i de tre arabiske lande. De tre hovedfaktorer for oprørerne har været regeringens krænkelse af menneskerettigheder, undertrykkelse af demokrati, samt forhindring af ytringsfrihed. Globaliseringen har hjulet unge moderne studerende, arbejderne samt de arbejdsløse til at finde sammen og starte oprørene mod regeringerne.

2.2: Forløbet

Efter Bouazizi's selvmord startede protester i hans hjemby, der hurtigt spredte sig til andre områder og nåede 27. December landets hovedstad – Tunis. Regeringen og den daværende præsident Abidine Ben Ali forsøgte med hård magt at styre den tunesiske befolkning og reagerede d. 11 januar ved at lukke internettet, arrestere aktivister, samt ved at sende statens sikkerhedsstyrker mod demonstranterne²⁴, hvilket resulterede i at mere end 100 mennesker blev dræbt. Kravene kom fra de unge uddannede samt arbejdere, der alle ønskede et demokratisk styre, samt flere arbejdspladser. Oprørerne fortsatte trods Ben Ali forsøg på at dæmpe optøjerne. Det overordnede forløb har været det samme i Egypten og Libyen, her begyndte demonstrationerne dog i hovedstæderne, for efterfølgende at brede sig til andre dele af landet. I alle tre lande har diktatoren reageret voldeligt, ved at sende politiet og sikkerhedsstyrkerne efter demonstranterne.

I Tunesien og Egypten blev diktaturene væltet i løbet af få uger, hvilket var med til at højne håbet i Libyen om, at det samme kunne ske der. Oprørerne i Libyen udviklede sig i højere grad til borgerkrig mellem oppositionen/demonstranterne på den ene side og Gaddafis allierede samt lejesoldater på den anden. Gaddafi opfordrer gennem sin tale til sine tilhængere i starten af marts til blodig kamp.

*”Jeg vil bede jer passe på landet...Det er vores land og det vil vi forsvare med vores blod.”*²⁵

Gaddafi var også den statsleder, der brugte de hårdeste og mest brutale metoder til styre oprørerne. Derfor valgte FN i midten af marts at beskytte det libyske folk i de områder, der var hårdest ramt af uroligheder. De beder NATO om hjælp, og også Danmark vælger at deltage. Ved hjælp fra NATO lykkedes det oprørerne at overtage først hovedstaden Tripoli, derefter Benghazi og til sidst Gaddafis

²³<http://www.freekareem.org/category/egyptian-blogosphere/> (Besøgt d. 11/12-11)

²⁴<http://www.iar-gwu.org/node/257> (besøgt d. 9/12-11)

²⁵<http://newsskole.dk/udsendelse/libyen-krig-slut-ungdomskriminalitet/libyen-krig-slut/> (Besøgt d. 12/12-11)

fødeby Sirte.²⁶ I Egypten blev mange demonstranter også dræbt, hvorimod tallene var en del lavere i Tunesien. I Libyen og Tunesien svarede oprørerne, igen og var ikke bange for at bruge vold mod politi og allierede af regeringen. Hvor demonstranterne i Egypten derimod, gjorde meget ud af ikke at bruge vold, selvom mange blev dræbt af politi og tilhængere af regimet. Da politiet på et tidspunkt løb tør for ammunition, valgte demonstranterne at holde dem tilbage og isolere dem fra Tahir pladsen, i stedet for at gøre gengæld på de mange drab der havde været.²⁷

Et gennemgående problem i de tre lande har været de civile politi sammenslutninger, som magthaverne bruger til at skabe frygt og kaos. De ligner udadtil almindelige borgere, men kan foretage pludselige anholdelser, overfald eller direkte dræbe demonstranterne. Dette blev især brugt af Hosni Mubarak, der brugte sin tale på tv til at lave et direkte baghåndsangreb på befolkningen. Han vidste det ville glæde befolkningen at han ikke ville stille op til næste valg, og at de derfor ville samles på Tahir pladsen og fejre det. Samtidig sendte han sine civile betjente ud i gaderne, der omringede pladsen og brugte tåregas og våben til at likvidere flere hundrede demonstranter. En strategi der bruges til at skabe frygt, og på den måde forsøge at dæmpe oprørerne.²⁸

Hæren og militærets position under oprøret i Libyen skiller sig ud i forhold til situationen i Egypten og Tunesien. I de to sidstnævnte lande består militæret af værnepligtige fra befolkningen. Derfor deler de ofte også synspunkter med - og har relationer til demonstranterne. I Egypten havde hæren derfor en meget neutral rolle. De var på demonstranternes side og gik derfor imod regimet og politiet, men forholdt sig generelt neutralt under oprøret. Mange undrede sig over, hvorfor de ikke direkte forsøgte at nedkæmpe regeringens styrker.²⁹ I Tunesien, gik hæren med befolkningen hurtigt i løbet af oprøret, hvilket bevirkede den hurtige afsættelse af regeringen.³⁰ Hærens svigtende loyalitet overfor regimet, var derfor en af hovedgrundene til regeringernes fald i Tunesien og Egypten, da regimerne ikke kunne nedkæmpe oprørerne, uden deres hjælp.³¹ Hvor hæren var ryggraden i Egyptens regime, havde Gaddafi delt militæret i forskellige dele, som alle var under ledelse af folk fra enten hans familie eller stamme. Derfor havde de ikke på samme måde en neutral holdning til oprørerne, men var udelukkende på Gaddafis side. Dette var hovedårsagen til, at oprøret

²⁶<http://newsskole.dk/udsendelse/libyen-krig-slut-ungdomskriminalitet/libyen-krig-slut/> (Besøgt d. 12/12-11)

²⁷Film: ½ revolution

²⁸Film: ½ revolution

²⁹Film: ½ revolution

³⁰<http://www.information.dk/256636> (Besøgt d. 12/12-11)

³¹http://www.denstoredanske.dk/Rejser._geografi_og_historie/Afrika/Nordafrika/Egypten_%28Historie_%29 (Besøgt d. 12/12-11)

udviklede sig til en egentlig borgerkrig.³² Efter statsledernes fald i Egypten og Tunesien, blev der indsat såkaldte overgang regeringer. I Egypten bestod den af militæret samt medlemmer af oppositionen, hvor den i Tunesien skabte mere utilfredshed, da medlemme af den tidligere regering, stadig havde ledende roller. I Libyen er ikke alle medlemmer af overgangregeringen officielle og mange mener, der sidder personer fra Gaddafis regime samt familie.

Konsekvensen for de 3 diktatorer har været helt forskellig. Ben Ali forsøgte at søge tilflugt i det tidligere allierede Frankrig, der dog afviste at tage imod ham. I stedet mener man, at Libyens præsident Muammar al-Gaddafi hjalp ham med at flygte til Saudi Arabien, samt at medtage omkring 1,5 ton guld.³³ Egyptens Hosni Mubarak bliver stillet for retten, hvor han er beskyldt for at have stjålet landets penge, samt tillade likvidering af demonstranter. Gaddafi blev fanget under krigen og dræbt af oprører, selvom oprørernes leder Mahmoud Jibril udtalte, at han ønskede Gaddafi for en dommer.

”...Og dem, som fik berøvet deres ejendomme, ære og penge – skal beherske sig, tilgive og udvise overbærenhed. De skal lade loven dømme.”³⁴

2.3: Fremtiden

Demokratiprocesserne bevæger sig ikke med samme hast i Tunesien og Egypten som oprørerne gjorde. Siden Mubaraks fald i februar 2011, har et militærråd siddet ved magten. I november i år, startede Egyptens første reelle valg i 30 år. Mere end 50 forskellige partier har valgt at stille op til valget, men indtil videre står ”Det Muslimske Broderskab” til at vinde. Deres politiske budskaber er bygget på islamisk lov, den såkaldte Sharia lovgivning, men har samtidig en kapitalistisk og demokratisk tankegang.³⁵ Egypten står dog over for et nyt og muligvis større problem, da de står over for en økonomisk krise. Efter demonstrationerne er turismen faldet kraftigt, som normalt står for 1/5 del af indtægterne i henholdsvis Egypten og Tunesien. Mange tvivler på, om det er muligt at indføre de rette økonomiske reformer samtidig med en demokratisering. De stigende priser på fødevarer, går ud over den enkelte borger, og dette kan svække troen hos befolkningen om, hvorvidt demokrati er den rette løsning.³⁶ I Tunesien vandt det islamiske parti Ennahda parlamentsvalget.³⁷

³²<http://socinf.dk/side.php?id=850> (Besøgt d. 12/12-11)

³³http://www.lemonde.fr/afrique/article/2011/01/16/la-famille-ben-ali-se-serait-enfuite-de-tunisie-avec-1-5-tonne-d-or_1466365_3212.html (Besøgt d. 9/12-11)

³⁴<http://newsskole.dk/udsendelse/libyen-fritidsarbejde-valgpropaganda/libyen/> (Besøgt d. 12/12-11)

³⁵Nauntofte, Jens: ”Det arabiske forår” : Foredrag

³⁶Korski, Daniel: Nordafrika: Vil foråret falme eller fortsætte?

De tunesiske islamister forsikrer at de vil være åbne for alle partier der ønsker at deltage, samt religionsfrihed. Ennahda vandt med ca. 40% af stemmerne, hvilket sætter dem i en stor magtposition.³⁸ Samtidig har over halvdelen dog stemt på et mindre religiøst parti og ønsker derfor i højere grad segregation mellem religion og politik. Derfor vil Ennahda også forsøge at danne en koalitionsregering.³⁹ I Libyen har man efter Gaddafis død opsat en midlertidig regering (NTC), som har ansvaret for at organisere landets første frie valg i over 40 år. Derfor bliver det også en udfordring for befolkningen, at tage stilling til det kommende valg, da oppositioner og politiske partier, i modsætning til Egypten og Tunesien, ikke har været en del af det politiske liv under Gaddafi. Samtidig består Libyen af stammer, med interne gnidninger, så man kan være nervøs for, om det kommende valg, kan udvikle sig til opgør mellem de forskellige stammer.

At det tog den libyske befolkning længere tid at vælte regeringen end i henholdsvis Tunesien og Egypten, gør den dog ikke mindre betydningsfuld. Muammar Qaddafi kan sammenlignes med Saddam Husseins regime, der blev væltet i 2003, udover Saddam Hussein, findes der kun få andre statsoverhoved der har formået at føre en ligeså undertrykkende og hensynsløs politik som Gaddafi. At befolkningen alene, dog med lidt hjælp fra internationale organisationer, formåede at overtage magten fra et sådan regime, kan give håb i andre lande i Mellemøsten som f.eks. Iran, om at samme statskup kan lykkedes hos dem.⁴⁰

2.4: Delkonklusion

Oprøret i Libyen skiller sig ud i forhold til i Tunesien og Egypten. Både når det kommer til varighed, hærens rolle, samt konsekvenserne. Fremtiden for de 3 lande er endnu uvis, men man kan dele befolkningen i de 3 lande op i 2 dele. Der er de unge, moderniserede idealister, der ønsker et demokratiseret politisk system, og så er der islamisterne, der ønsker at gå tilbage i tiden og genindføre islamistisk socialisme. Problemet ligger i, at begge parter har kæmpet mod det oprindelige tyranniserende styre og nu ligger problemstillingen i, hvorvidt det er den demokratiske eller islamistiske tankegang, der vil vinde.⁴¹

³⁷<http://www.dr.dk/Nyheder/Udland/2011/10/24/184118.htm> (Besøgt d. 15/12-11)

³⁸<http://www.kristeligt-dagblad.dk/artikel/438089:Udland--Ennahda-vil-lede-ny-tunesisk-regering> (Besøgt d. 15/12-11)

³⁹<http://www.information.dk/283394> (Besøgt d. 15/12-11)

⁴⁰<http://www.tnr.com/article/world/83992/qaddafi-libya-protests-iran> (Besøgt d. 12/12-11)

⁴¹http://www.dr.dk/DR2/deadline2230/arabiskforaa.htm?play=rtmp%3A%2F%2Fvod.dr.dk%2Fcms%2Fmp4%3ACMS%2FResources%2Fdr.dk%2FNyheder%2F2011%2F07%2F7a65d1bf-aeb1-4be8-9227-7acb90fbe11f%2FLene-Espersen-i-arabisk-foraar_de9fc1f1576a45d08dd1829eed8b3436.mp4%3FID%3D943512 (Besøgt d. 9/12-11)

3. Gaddafis magtbasis

3.1: Magtbasis

En vigtig faktor i opretholdelsen af Muammar Gaddafis regime, har været hans udnyttelse og manipulation af Libyens stammer og deres ledes tilhørsforhold. Disse stammer har spillet en stor social og politisk rolle under Gaddafi. I artiklen af Friederike Freiburg beskrives opdelingen af stammer, samtidig med hvordan magten fordeles. Da Gaddafi i 1969 overtog magten, fik repræsentanter fra hans stamme, samt de nærmest beslægtede stammer, alle betydningsfulde stillinger inde for den udøvende magt. Alle de centrale poster i sikkerhedssektorer, var derfor besat af personer, fra en af Gaddafis allierede stammer.⁴² Samtidig har Gaddafi nogle sikre støtter i hans familie og egen stamme. For at sikre sig mod et eventuelt militær kup, satte han tre af sine egne sønner, til at indtage nøglepositioner i militæret, som det også beskrives i artiklen fra Politiken.⁴³ For at holde oppositionen tilbage, har det været nødvendigt for Gaddafi at styre de forskellige klaner. Dette har han formået ved hjælp af både hård og blød magt, patronisering og en rentierøkonomi.

Gaddafi har formået at holde en eventuel opposition tilbage ved hjælp af hård magt, som har været hans mest brugte magtmetode. *”Siden 1969 har Gaddafi ført en pisk og gulerods-politik overfor stammerne”*⁴⁴. Gaddafi har indirekte tvunget befolkningen til at følge hans holdninger og adfærd, også selvom dette gik mod deres vilje. I værste tilfælde måtte folk ofre deres liv, i kamp mod diktaturet, som også blev virkeligheden under det arabiske forår. Som det beskrives i artiklen af Freiburg brugte Gaddafi materielle privilegier til at holde stammer loyale over for hans politik. Hvis en enkelt fra stammen gik imod regimet, sikrede æreskodekset fra 1997, at en kollektiv afstraffelse ville ramme hele stammen, i form af tilbagetrækning af de forskellige privilegier. Man kan sige at Gaddafi i disse situationer har brugt direkte magt, da han hårdt har slået ned på oprør og afværget mulige konsekvenser. Som det beskrives i artiklen af Freiburg, slog Gaddafi blodig ned på en opstand i 1993, med personer fra Warfalla stammen, som ellers stod tæt på regeringen. Det var bla. efter denne episode, at æreskodekset blev indført. Med kollektiv afstraffelse, lægger han ansvaret ud

⁴²Friedbrug, Freidrike: ”Ørknens magtstruktur er baseret på stammer” 2011

⁴³Politiken: ”Gaddafis støtter” 2011

⁴⁴Friedbrug, Freidrike: ”Ørknens magtstruktur er baseret på stammer” 2011

på de enkelte stammer og deres ledere, som så må tage ansvar for hele stammens handlinger. Man kan undre sig over, hvorfor klanerne ikke tidligere har gjort oprør mod Gaddafi, men dette skyldes deres historiske baggrund, som altid har været præget af en patriarkalsk stammementalitet. Derfor kan man også sige, at Gaddafi bruger en form for institutionel magt. Siden Libyens tid som koloni og monarki, har befolkningen været vandt til, at herskeren har betragtet samfundet som privat ejendom, og det har derfor været en normalitet. Man kan forestille sig, at det først er efter globaliseringen, befolkningen for alvor er begyndt at tænke over de muligheder der er udover enevælde.

Man kan sige at Gaddafis måde at føre magt på, er en form for patronisering, da det lægger sig op af patron-klient systemet, som bygger på, at magt bruges udelukkende til egen eller en gruppes fordel. Dette kan ses ved, at Gaddafi, som tidligere nævnt, har magten over hele den udøvende magt. Samtidig styrer han uddelingen af økonomiske midler, beskyttelse, samt udnævnelser inde for den offentlige sektor. Disse ”lokkemidler” bruges så som privilegier til loyale stammer. Gaddafi har strategisk fordelt goderne til befolkningen for at skaffe sig opbakning. I vesten ses dette som nepotisme og korruption, som var det, der i første omgang resulterede i oprørerne i Tunesien. På samme måde som Gaddafi virker som patron overfor klanlederne, arbejder de på samme måde, i lagene under dem.⁴⁵ Som tidligere nævnt har Gaddafi i den ”Grønne Bog” sat Libyen op som direkte demokrati, men netop nepotismen strider imod den ideologi, da vi i Vesten ser det som et ideal, at regeringen står neutral over for forskellige befolkningsgrupper i samfundet.⁴⁶

For at finde forklaringen på hvordan det har været muligt, at gennemføre patroniseringen, skal vi se på Libyens store olieressourcer, som har medført rentierøkonomi. Libyens oliereserve er den største i hele Afrika og udgør ca. 95% af statens indtjening. Man mener, at landet råder over 46.4000 millioner tønder olie, hvilket svarer til 3% af verdens samlede oliereserver.⁴⁷ Man kan sige at Gaddafi har kørt en form for kleptokrati, da pengene for olien, som egentlig burde gå til landet i form af offentlige investeringer, i høj grad er gået privat til Gaddafi, hans familie samt hans stamme. Hvis Gaddafi stadig var i live den dag i dag, ville han være verdens rigeste mand, da man mener, han havde en formue på omkring 200 milliarder dollar.⁴⁸

⁴⁵Graves, Janus og Jacob: Baggrund og perspektiver 2011

⁴⁶Graves, Janus og Jacob: Baggrund og perspektiver 2011

⁴⁷<http://energy.blognotions.com/2011/02/26/quick-statistics-on-libya-oil-and-natural-gas/> (Besøgt d. 14/12-11)

⁴⁸<http://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/article1645636.ece> (Besøgt d. 14/12-11)

De store olieindtægter har været en hæmning for en demokratisk udvikling i landet. Grundet økonomien og den finansielle uafhængighed, har Gaddafi haft mulighed for at satte en lav skat, samt bestikke befolkningen og stammerne som tidligere nævnt. Dette kan medvirke til, at befolkningen i mindre grad gør krav om indflydelse på den politiske dagsorden.

Samtidig har Gaddafi ført en mindre islamistisk politik end i nabolandene, hvilket bl.a. har ført til bedre uddannelse af kvinder, samt et bedre sundhedssystem. Selvom Islam er statsreligionen og stort set alle er muslimer, har han udøvet sin egen fortolkning af koranen. Han har bl.a. enig i punkter omkring forbud mod spil og alkohol, men uenig når det kommer til eksempelvis ligestilling af kvinder.

"It is an indisputed fact that both man and woman are human beings...that woman and man are equal as human being...woman lives an dies as man lives and dies." al-Qaddafi, Muammar "The green book"

I mange lande i Mellemøsten, er det ikke tilladt for kvinder at være i hæren, samtidig med de ikke har politisk indflydelse, men her ser Gaddafi anderledes på kvinderne og har ikke direkte udøvet diskrimination af kvinder.⁴⁹

Samtidig har Gaddafi haft en kæmpe indflydelse på medierne, og kun statsgodkendte tv-kanaler har kunne sende i Libyen. Oplysninger om verden uden for Libyen, har han så vidt muligt holdt skjult.⁵⁰ Derfor har befolkningen, før internettet blev rigtig aktuelt, kun kunne sammenligne sig med de omkring liggende lande. I en sammenligning med f.eks. Egypten, kan man se at Libyerne har haft bedre levevilkår.

	Libyen	Egypten
Adgang til ordentlige sanitære forhold	97%	70%
Andelen af alle fødsler hvori der deltager kvalificeret sundhedspersonale	94%	74%
Forventet levetid ved fødsel	74,5 år	70,5

<http://www.leksikon.org/art.php?n=3083&t=257>

⁴⁹<http://www.leksikon.org/art.php?n=3083&t=257> (Besøgt d. 14/12-11)

⁵⁰Nauntofte, Jens: "Det arabiske forår" – Foredrag

Som det kan ses på tabellen ovenfor, har Libyen bedre levevilkår, samt sundhedssystem end i Egypten. Igen, kan dette være et resultat af Libyens olie og dermed gode økonomi. Dette kan som sagt være en faktor, der har haft betydning for Gaddafis magt basis. At alle har ret og mulighed for læge hjælp, adgang til ordenligt sanitære forhold, samt at landet har en forholdsvis høj forventet levealder. Samtidig har alle ret til skolegang, og ”kun” ca. 15% af befolkningen, er analfabeter.⁵¹

Alt i alt kan man sige at Gaddafi har brugt bevidsthedskontrollerende magt, da han har givet befolkningen den tro, at de får det, de gerne vil have. Ifølge den grønne bog, er landet opbygget demokratisk, der er uddannelse og et sundhedssystem, der udadtil kan virke på befolkningen, som et samfund der er godt at leve i. Samtidig bruger han indirekte magt, ved at styre medierne, og derfor bestemme hvilke sager, befolkningen får mulighed for at tage stilling til. Det er ikke kun styring af informationer, Gaddafi har brugt medierne til. Han var også en god taler, der formåede at vinkle virkeligheden og fremhæve sammenhold og nationalisme i landet. Under oprørene i Libyen, brugte han især medierne til at dæmpe demonstrationerne. Han prøvede først at overbevise befolkningen i byerne, hvor demonstrationerne ikke endnu havde ramt, at der ikke var tale om en folkelig demonstration mod regimet, men at det i stedet var amerikanerne der stod bag. ”...*When Gaddafi and his family were here at his place bombed by America...These are the people behind them...They give them pills, its not their own will...The Libyan people are with me...*” al-Qaddafi, Muammar.⁵² Samtidig med han bebrejder amerikanerne, prøver han at undskylde for de libyer der har været en del af demonstrationerne med, at det ikke var deres egen vilje. Så længe Gaddafi havde kontrollen over medierne, kunne han også kontrollere hvilke informationer befolkningen skulle have. Senere ændrede han dog skyldsbilledet bag revolutionen, og gav nu i stedet al-Qaeda skylden. ”*What is happening now in Libya is not people’s power, it’s international terrorism led by al-Qaeda ... All they want is to kill your kids, that’s what Bin Laden wants, he should be happy now, that’s what he wants...*” al-Qaddafi, Muammar.⁵³

3.2: Delkonklusion

Gaddafis magtbasis baseres på hans rentierøkonomi, korrupsion og bestikkelse, styrelse af medierne, samt opbyggelse af staten. På basis af olien og den medfølgende store indtjening,

⁵¹<http://www.leksikon.org/art.php?n=3083&t=257> (Besøgt d. 14/12-11)

⁵²<http://www.youtube.com/watch?v=69wBG6ULNzQ> (Besøgt d. 14/12-11)

⁵³<http://www.guardian.co.uk/world/blog/2011/feb/24/libya-gaddafi-turmoil-obama> (Besøgt d. 14/12-11)

formåede Gaddafi at opbygge noget der minder om en velfærdsstat. Den gennemsnitlige årsløn i Libyen var en af de højeste i Afrika, skatterne var lave ,og alle havde bl.a. ret til gratis sundheds- og skolevæsen.

4. Vestens politik overfor Libyen i forbindelse med ”Det arabiske forår”

4.1: Idealisme og Fukuyama

17. marts 2011 blev det besluttet i FN's sikkerhedsråd, at der skulle opretholdes flyveforbud over Libyen, for at beskytte civilbefolkningen mod Gaddafis styrker og hans angreb. Dette blev gjort med 10 stemmer for, hvor 3 af disse var fra permanente medlemmer Frankrig, USA og England. 5 lande undlod at stemme, men ingen nedlagde veto.⁵⁴ NATO og FN valgte at hjælpe befolkningen i Libyen, da man så Muammar al-Qaddafi som en trussel for den libyske befolkning. Begrundelse var derfor ud fra et idealistisk synspunkt sikkerheds- og princippolitisk. Udadtill har det således fremstået som, at Vestens tiltrædelse har været for at beskytte den libyske befolkning.

Fukuyama har skrevet ”The end of history” som er en idealistisk teori, om evig fred, når alle lande opnår et demokratisk og liberalt politisk system. Oprørene i Libyen, har været befolkningens råb om frihed og rettigheder, og ud fra et Fukuyamas teori, har autokrati, nassisme og socialisme blot været komplikationer, på vejen mod evig fred. Hvis man følger denne måde at se verdensfreden på, vil man også se dem som en selvfølge til at hjælpe lande mod demokrati. Man kan sige, at Fukuyama lægger sig lidt op af demokratisen, der siger at demokratier ikke går i krig mod hinanden. Hvis man tager udgangspunkt i idealismen og Fukuyama, kan man forstå hvorfor FN har valgt at indføre det nye RtoP, som står for Responsibility To Protect. Princippet bag det nye tiltag er, at det er en stats ansvar at beskytte sit land for forbrydelser mod menneskeheden, mens det internationale system skal hjælpe med at opbygge muligheden for at beskytte befolkningen. Hvis en stat ikke er i stand til selv at beskytte befolkningen, er det det internationale samfunds pligt at forebygge og standse folkedrab. Dette er et kæmpe fremskridt inde for Fukuyamas teori og håbet om evig fred, lande imellem.⁵⁵

⁵⁴http://www.apk2000.dk/netavisen/artikler/fred/11/0317_FN_sikkerhedsraad_krig_mod_Libyen.html (Besøgt d. 14/12-11)

⁵⁵ Bilag 3

4.2: Realisme, Neorealisme og Huntington

Hvis man kigger på hvilken politik Vesten har udøvet over for henholdsvis Tunesien og Egypten, viser det, at der muligvis ligger en anden tanke bag.

Der blev ved G8 topmødet i år, aftalt at der skulle gives 40 milliarder dollars som en hjælpende hånd til det arabiske forår. Hvad der dog ikke er blevet råbt så højt om, er de betingelser, der har været ”med i pakken”. Kravene lyder bla. på en gennemførelse af ”det frie marked”, investering i integration samt markedsøkonomi. Samtidig er der ikke en tale om en direkte foræring, men et lån, som de gældsbesatte lande, senere skal betale af på.⁵⁶

Derfor går diskursen dog på, hvorvidt de vestlige lande havde en mere realistisk tankegang og gik ind i Libyen af egne interesser. FN ligger stadig under for stormagternes interesser og man kan se på hvorvidt de støtter op omkring projektet af idealistiske eller realistiske grunde. Det viser sig nemlig, at der ikke er en general holdning til, hvornår vesten vælger at støtte kampen mod diktaturer, da verdens stormagter i mange år har understøttet diktaturer i Mellemøsten og andre verdensdele, hvis de har en politisk eller økonomisk interesse i landet. Ud fra Wikileaks afsløringer, af indberetninger fra Amerikanske ambassader i Tunesien, viste det sig, at USA var bevidst om korrupsion og den kleptokratiske stat. Alligevel har b.la. Frankrig støttet Tunesien og ønsket et opgraderet samarbejde med EU, samtidig med de til at starte med, ville støtte undertrykkelsen af de folkelige demonstrationer. Dette skyldes Frankrigs egne interesser i Tunesien, på erhvervslivet side. Både USA og Frankrig har støttet op om både Ben-Ali og Mubarak, til stort set det sidste.⁵⁷ Dernæst er der mange andre afrikanske lande end Libyen, hvor befolkningen bliver undertrykt og ikke har retmæssige rettigheder. Hvis princippet fra RtoP skulle håndhæves, ville det også her være det internationale samfunds pligt at træde ind og hjælpe fremmelsen af demokrati og menneskerettigheder.

Obama har tidligere udtalt om krigen i Libyen:

"Some nations may be able to turn a blind eye to atrocities in other countries. The United States of America is different..." Obama, Barack marts 2011.

USA støtter dog, som tidligere nævnt, mange andre diktaturer rundt om i verden. Hvis USA skal virke troværdig omkring deres grundlag for hjælpen i Libyen, burde de have en mere generel holdning til diktaturer . Det virker mere som om at USA ud fra egne interesser vælger de lande, der

⁵⁶<http://www.guardian.co.uk/global-development/poverty-matters/2011/jun/03/g8-arab-spring> (Besøgt d. 15/12-11)

⁵⁷Mortensen, Bjarne: ”Krig er jo en alvorlig sag” 2011

skal ”bekæmpes” i de humanistiske princippers navn.⁵⁸ Man kan spørge sig selv om krigen i virkeligheden et spørgsmål om politisk og økonomisk magt, og om det i virkeligheden er et håb om indførelse af en økonomisk politik, der garanterer et frit marked, der derved gør det muligt for Vesten at tjene penge, udnytte billig arbejdskraft og give adgang til de store de store olieresserver i Libyen. Hvis man ser på artiklen skrevet af Michael Seidelin, kan man se at Frankrigs grundlag for at gå med i krigen, er mere realistisk end idealistiske. Som gengæld for fuld støtte af overgangspartiet, har Frankrig fået tildelt 35% af den totale råolie i Libyen.

”>>Vi har pålagt vores broder Mahmoud (Shammam, ansvarlig for TNC’s informationsafdeling, red.) at underskrive denne aftale, som tildeler franskmændene 35% af den totale råolie til gengæld for total og permanent støtte til vores råd<<”⁵⁹

At Libyens olie er en værdifuld, er der ingen tvivl om, og for en realist, vil krigen være en oplagt mulighed, for at få indflydelse, på den videre produktion, fordeling og salg af naturressourcen. Igen lyder den idealistiske tængegang langt bedre og er mere appellerende til befolkningen. Vesten har formået at gøre kampen for eksport af demokratiet, til er nærmest ”religiøst” projekt. Det er en måde at ”undskylde” eller dække over en krig på – så længe det foregår i demokratiets navn – er det okay.

Huntingstons teori lægger sig godt op af den neorealistske skoles tankegang. Ifølge Huntington vil der ske et kultur sammenstød, når en fremmedkultur prøver at ”pådatte” en social, ideologisk eller kulturel ændring. Samtidig mener han også, at konflikter i verden er kulturelle og ikke ideologiske, hvilket modsiger den idealistiske begrundelse, om befrielse af autokrati samt fremmelsen af demokrati. Når man ser på økonomi og militær, er disse vigtige faktorer, når det gælder magtpolitik. På disse områder er lande i andre civilisationer end vesten på vej frem. Samtidig med at vesten har haft magtpolitisk nedtur efter krigen i Irak, Afghanistan og folkemordene i Rwanda, kan man forestille sig, at den vestlige verden, har følt sig truet til at vise sin magtbasis.⁶⁰ Krigen i Libyen gjorde det muligt for Vesten at vise deres magt basis på en nem måde, for derfor at stå tilbage som en slags globale helte, der kan hjælpe underudviklede lande, når det kommer til diktatorer, menneskerettigheder, revolution og borgerkrig. Samtidig gav det muligheden for at have indflydelse på den videre udvikling af landet, samt deres olieresserver og økonomiske politik.

⁵⁸Mortensen, Bjerne: ”Krig er jo en alvorlig sag” 2011

⁵⁹Seidelin, Michael: ”Kampen om Libyens olie går ind” 2011

⁶⁰Kyed, Lund, Malmkjær, Okkels, Rasmussen & Strømber ”Det arabiske forår – Set med danske briller” 2011

Efter FN og Nato har valgt at trække deres tropper tilbage fra Libyen, har USA valgt stadig at støtte op om overgangregeringen med militær hjælp. Igen vil det ud fra et realistisk synspunkt, være for at have indflydelse på det kommende valg og de politiske processer. En anden mindre, men måske ikke uvæsentlig grund til USA indblanding, kan være den fortsatte frygt for terror. Her ændres begrundelsen til en sikkerhedspolitisk med både national og international interesse. Som nævnt i kapitel 1, har Libyen tidligere i historien stået bag terror angreb på Vesten og USA har i Mellemøsten et dårligt ry efter krigene i Irak og Afghanistan. Generelt har befolkningen i Mellemøsten et dårligt forhold til Amerikanerne. Under demonstrationerne i Egypten siger en kvinde sågar *"Det næste bliver vel at Amerikanerne kommer med deres sikkerhedsstyrker for at rede befolkningen. Det er det sidste der må ske. Så vil jeg hellere dø!"*⁶¹ Hvis man ser på det med konstruktivistiske øjne, har Mellemøsten og USA gensidigt et dårligt forhold til hinanden. I Vesten har vi efter Al-Queda og angrebet på USA 11. September, en forestilling om, at al terrorisme stammer fra Mellemøsten. Omvendt har befolkningen i MENA-landene et forhold til USA, hvor de mistænkes for at udnytte befolkningen i Mellemøsten til egne interesser. I Libyen hvor alle medier har været styret af Gaddafi, har også han snakket dårligt om USA for at påvirke befolkningens synspunkt på stormagt. Senest under oprøret, som nævnt i kapitel 3, hvor han prøvede at give Amerika skylden for demonstrationerne. Derfor kan man forestille sig, at den amerikanske regering ønsker indflydelse, samt at hjælpe med opbygningen af et ordenligt politisk system, for at genvinde tillid hos befolkningen og dermed minimere risikoen på terrorangreb fremover.

5.3: Delkonklusion

Der er ingen tvivl om, at det er vigtigt at hjælpe lande og befolkninger, der er undertrykt af diktatur. Der kan bare i mange tilfælde tvivles ved, om dette er de reelle intentioner med hensyn til krig og/eller anden indblanding. I Libyens tilfælde, kan man se, at der er langt flere faktorer, der spiller ind, når man ser på den militære hjælp i Libyen. Det er ikke udelukkende den ideologiske princippolitik, som er diskursen i medierne. Når et land som Libyen, som har så store naturressourcer, står over for en folkelig revolution, er det klart også den mere realistiske teori man skal kigge på, når man undersøger Vestens politik. Det viser sig da også, at bl.a. Frankrig allerede har formået at lave en aftale omkring olien, som gengældelse for deres hjælp under oprørene. Hvis Vesten i fremtiden vil virke troværdige, med deres humanistiske principper indenfor krigsførelse, skal der være en

⁶¹Film: ½ revolution

mere generel holdning til, hvornår der hjælpes og hvornår der ikke gør. Ellers er det klart, at der stilles spørgsmålstejn ved de reelle intentioner.

6. Konklusion

Libyen har gennemgået en voldsom politisk udvikling, når man ser 100 år tilbage. De er gået fra at være koloni under Italien, til monarki med kong Idris og efter Gaddafis statskup – et autokrati med fornævnte som leder. Økonomien har også haft en meget stor udvikling, fra et fattigt land med subsistensøkonomi, til fundet af olien, der gjorde Libyen til rentierøkonomi og et af de rigeste lande i Afrika. Nu står landet over for en udfordring ved det kommende valg. Befolkningen har ikke haft valg i over 40 år, og er derfor ikke vant til at have politisk indflydelse. Derfor er der ingen, der kender til den politiske- eller økonomiske fremtid. Når man ser på oprøret i Libyen, skiller det sig ud i forhold til i Tunesien og Egypten. Både når det kommer til varighed, hærens rolle, samt konsekvenserne. Fremtiden for de 3 lande er endnu uvis, og ingen ved om det er de unge, moderniserede idealister, der ønsker et demokratiseret politisk system, eller om det er islamisterne, der ønsker at gå tilbage i tiden og genindføre islamistisk socialisme, der vil få den største indflydelse, når den fremtidige politiske dagsorden skal sættes. Gaddafis magtbasis lå i hans rentierøkonomi, korrupktion og bestikkelse, styrelse af medierne, samt opbyggelse af staten. På grund af olien og den derfor store indtjening, formåede Gaddafi at opbygge noget der minder om en velfærdsstat. Den gennemsnitlige årsløn i Libyen var en af de højeste i Afrika, skatterne var lave og alle havde ret til bl.a. gratis sundheds- og skolevæsen. Hvis man sammenligner dette system, med andre lande i Afrika, har den libyske befolkning klart været mere velstillede. Dette har understøttet hans magtbasis, da mennesker i høj grad, sammenligner sig med omkringliggende lande og kulturer. Når man kigger på Vestens internationale politik overfor Libyen, er der ingen tvivl om, at der har været en idealistisk interesse i at hjælpe befolkningen mod Gaddafis sikkerhedsstyrker. Dog viser det sig, at der har været langt flere faktorer, der har spillet ind. Når et land som Libyen, som har så store naturressourcer, står over for en folkelig revolution, bør man naturligvis også se på den mere realistiske teori, når man undersøger Vestens politik. Det viser sig da også, at bl.a. Frankrig allerede har formået, at lave en aftale omkring olien, som gengældelse for deres hjælp under oprørene.

Det vil i fremtiden være spændende at se, hvad der økonomisk og politisk vil ske i Libyen. Samtidig vil det, som en ekstra konklusion på diskussionen, være interessant at se, hvor meget indflydelse Vesten fremover vil få på den Libyske politiske dagsorden, samt salget og produktionen af olie.

4. Litteraturliste

Bøger

Graves, Janus og Jacob: *Baggrund og perspektiver*, 2011

Truedson, Lars: *Libyen - Lande i lommeformat*,

Artikler

Andersen, Lars Erslev: ”*Den arabiske overraskelse*”, Ræson 2011

Korski, Daniel: *Nordafrika: Vil foråret falme eller fortsætte?* Ræson 2011

Mortensen, Bjarne: ”*Krig er jo en alvorlig sag*” 2011

Film og Filmklip

DR Deadline,

http://www.dr.dk/DR2/deadline2230/arabiskforaa.htm?play=rtmp%3A%2F%2Fvod.dr.dk%2Fcms%2Fmp4%3ACMS%2FResources%2Fdr.dk%2FNyheder%2F2011%2F07%2F7a65d1bf-aeb1-4be8-9227-7acb90fbe11f%2FLene-Espersen-i-arabisk-foraar_de9fc1f1576a45d08dd1829eed8b3436.mp4%3FID%3D943512 (Besøgt d. 9/12-11)

....., ½ revolution

Free Kareem, <http://www.freekareem.org/category/egyptian-blogosphere/> (Besøgt d. 11/12-11)

Gaddafi tale, <http://www.youtube.com/watch?v=69wBG6ULNzQ> (Besøgt d. 14/12-11)

News Skole, <http://newsskole.dk/udsendelse/libyen-krig-slut-ungdomskriminalitet/libyen-krig-slut/> (Besøgt d. 12/12-11)

News Skole, <http://newsskole.dk/udsendelse/libyen-fritidsarbejde-valgpropaganda/libyen/> (Besøgt d. 12/12-11)

Foredrag

Nauntofte, Jens: ”*Det arabiske forår*”, November 2011 – *Gentofte hovedbibliotek*

Hjemmesider

Apk, http://www.apk2000.dk/netavisen/artikler/fred/11/0317_FN_sikkerhedsraad_krig_mod_Libyen.html

(Besøgt d. 14/12-11)

BBC News, <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13755445> (Besøgt d. 6/12-11)

BlogNotions, <http://energy.blognotions.com/2011/02/26/quick-statistics-on-libya-oil-and-natural-gas> (Besøgt d. 14/12-11)

Den store danske,

[http://www.denstoredanske.dk/Rejser_geografi_og_historie/Afrika/Nordafrika/Libyen %28Historie%29](http://www.denstoredanske.dk/Rejser_geografi_og_historie/Afrika/Nordafrika/Libyen_%28Historie%29) (Besøgt d. 7/12-11)

Den store danske,

[http://www.denstoredanske.dk/Samfund_jura_og_politik/Samfund/Den korporative stat og totalit%C3%A6rt styre/fascisme](http://www.denstoredanske.dk/Samfund_jura_og_politik/Samfund/Den_korporative_stat_og_totalit%C3%A6rt_styre/fascisme) (Besøgt d. 7/12-11)

Den store danske,

http://www.denstoredanske.dk/Rejser%2c_geografi_og_historie/Afrika/Nordafrika/Idris_1 (Besøgt d. 7/12-11)

Den store danske,

[http://www.denstoredanske.dk/Rejser%2c_geografi_og_historie/Storbritannien_og_Irland/Britiske %C3%B8er generelt/Lockerbie](http://www.denstoredanske.dk/Rejser%2c_geografi_og_historie/Storbritannien_og_Irland/Britiske_%C3%B8er_generelt/Lockerbie) (Besøgt d. 8/12-11)

Den store danske,

[http://www.denstoredanske.dk/Rejser_geografi_og_historie/Afrika/Nordafrika/Egypten %28Historie %29](http://www.denstoredanske.dk/Rejser_geografi_og_historie/Afrika/Nordafrika/Egypten_%28Historie_%29) (Besøgt d. 12/12-11)

Ekstra bladet, <http://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/article1645636.ece> (Besøgt d. 14/12-11)

Encyclopedia, <http://www.nationsencyclopedia.com/Africa/Libya-ECONOMY.html> (Besøgt d. 7/12-11)

EuropaWorld, <http://www.europaworld.com/entry/ly.hi> (Besøgt d. 7/12-11)

History World, <http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?historyid=aa83>

(Besøgt d. 7/12-11)

Information, <http://www.information.dk/256636> (Besøgt d. 12/12-11)

Information, <http://www.information.dk/283394> (Besøgt d. 15/12-11)

International Affairs Review, <http://www.iar-gwu.org/node/257> (besøgt d. 9/12-11)

Kristeligt Dagblad, <http://www.kristeligt-dagblad.dk/artikel/438089:Udland--Ennahda-vil-lede-ny-tunesisk-regering> (Besøgt d. 15/12-11)

Leksikon.org, <http://leksikon.org/art.php?n=3060> (besøgt d. 9/11-12)

Leksikon.org, <http://www.leksikon.org/art.php?n=3083&t=257> (Besøgt d. 14/12-11)

LeMonde, http://www.lemonde.fr/afrique/article/2011/01/16/la-famille-ben-ali-se-serait-enfuie-de-tunisie-avec-1-5-tonne-d-or_1466365_3212.html (Besøgt d. 9/12-11)

Ritzau, ¹<http://www.dr.dk/Nyheder/Udland/2011/10/24/184118.htm> (Besøgt d. 15/12-11)

Socialistisk Information, ¹<http://socinf.dk/side.php?id=850> (Besøgt d. 12/12-11)

The Guardian, <http://www.guardian.co.uk/world/blog/2011/feb/24/libya-gaddafi-turmoil-obama> (Besøgt d. 14/12-11)

The Guardian, <http://www.guardian.co.uk/global-development/poverty-matters/2011/jun/03/g8-arab-spring> (Besøgt d. 15/12-11)

The New Republic, <http://www.tnr.com/article/world/83992/qaddafi-libya-protests-iran> (Besøgt d. 12/12-11)

U.S. Department of State, <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5425.htm#econ> (Besøgt d. 7/12-11)

Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Italo-Turkish_War#cite_note-9 (Besøgt d. 6/12-11)

Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Libya_as_Italian_colony (Besøgt d. 7/12-11)

Worldbank,
<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD/countries/LY?page=5&display=default>
(Besøgt d. 8/12-11)¹